POLSKA W NATO: PARTNERSTWO, WSPÓŁPRACA, ROZWÓJ

RAPORT • GRUDZIEŃ 2022

INSTYTUT PROMYKA

Polska w NATO:
partnerstwo, współpraca, rozwój

Piotr Mazur

Instytut im. Kazimierza Promyka

ul. Obozowa 82A/19
01-434 Warszawa
www.instytutpromyka.pl
e-mail: kontakt@instytutpromyka.pl

Copyright ©
Instytut im. Kazimierza Promyka

Warszawa, Grudzień 2022

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030 PROO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Raport powstał dzięki współfinansowaniu ze środków NIW-CRSO w ramach Programu PROO

SPIS TREŚCI

WSTĘP **6**

POLSKA DROGA DO CZŁONKOSTWA W NATO **8**

Przemiany na początku lat 90-tych 9

Partnerstwo dla Pokoju 11

WSTĄPIENIE POLSKI DO NATO **14**

JAK NATO ZMIENIŁO POLSKĄ ARMIĘ? **18**

Modernizacja struktury organizacyjnej Sił Zbrojnych RP 19

Modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP 21

POLSKA – AKTYWNY CZŁONEK SOJUSZU PÓŁNOCNOATLANTYCKIEGO **24**

Uczestnictwo w operacjach NATO 25

NATO w Polsce 27

Szczyt NATO w Warszawie 28

Bukaresztańska Dziewiątka 28

PODSUMOWANIE **30**

BIBLIOGRAFIA/NETOGRAFIA **32**

WSTĘP

Ponad 70 lat temu, w stolicy USA – Waszyngtonie, przedstawiciele dwunastu państw: sześciu europejskich (Belgia, Dania, Francja, Holandia, Islandia, Luksemburg, Norwegia, Portugalia, Wielka Brytania i Włochy) oraz dwóch północnoamerykańskich (USA i Kanada) parafowali porozumienie zmieniające i utrwalające powojenny ład międzynarodowy. W częściowo niezmienionej formie pozostaje ono po dziś dzień.

Podpisany 4 kwietnia 1949 Traktat nazwany od miejsca zawarcia Waszyngtońskim dał początek jednej z najbardziej skutecznych organizacji międzynarodowych w historii. Powołana kilka miesięcy później, 24 sierpnia 1949, Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego czyli North Atlantic Treaty Organization (NATO) zwana też popularnie Sojuszem Północnoatlantyckim na lata ukształtowała międzynarodowy system bezpieczeństwa.
To dzięki NATO możliwe było bezkrwawe zakończenie zimnej wojny w Europie oraz utrzymanie na Starym Kontynencie pokoju, mając w pamięci tragiczne wydarzenia II wojny światowej.

Przez blisko 40 lat postawa Sojuszu była skuteczną odpowiedzią na agresywną politykę Związku Radzieckiego i Układu Warszawskiego, który od 1955 r. stanowił swoisty odpowiednik NATO za żelazną kurtyną. Wraz z upadkiem Bloku Wschodniego i zmianą sytuacji międzynarodowej Sojusz znacząco poszerzył grono swoich członków oraz zakres działania. Dzięki prowadzonej przez NATO od początku lat 90-tych polityce partnerstwa doszło do rozszerzenia Organizacji o trzynaście nowych państw Europy Środkowej i Wschodniej, skupionych do tej pory politycznie i militarnie wokół Związku Radzieckiego. Do tego grona należała również Polska.

Członkostwo w Sojuszu Północnoatlantyckim było jednym priorytetów polityki zagranicznej III Rzeczpospolitej Polskiej. W efekcie skutecznych działań podjętych już na początku lat 90-tych przez polskie władze oraz otwartości jaką wyrażało NATO w kierunku kandydatów z byłego Bloku Wschodniego, Polska była jednym z trzech pierwszych państw zza dawnej żelaznej kurtyny, które dołączyły do największej organizacji militarnej tzw. wolnego świata.

Od 12 marca 1999 r. znaczącą przemianę przeszła polska armia, polityka zagraniczna naszego kraju i cały Sojusz Północnoatlantycki. Współczesne członkostwo Polski w NATO to zupełnie nowe wyzwania. Trwająca, agresja Rosji na Ukrainę pokazuje, że bezpieczeństwo naszego państwa nie znajdowało się nigdy w tak bezpośrednim zagrożeniu po 1989 r. jak właśnie teraz. Sytuacja stanowi test na jedność i skuteczność dla całego NATO.

POLSKA DROGA DO CZŁONKOSTWA W NATO

Przemiany na początku lat 90-tych

Upadek komunizmu w Polsce, w 1989 roku przyniósł pytania dotyczące dalszego kształtu polskiej polityki międzynarodowej oraz zmian dotyczących potencjalnego udziału w sojuszach politycznych i militarnych. Zmiany ustrojowe, które nastąpiły w naszym kraju po 4 czerwca 1989 roku nie oznaczały automatycznego odrzucenia dotychczasowych zobowiązań sojuszniczych i automatycznego przystąpienia do bloku państw zachodnich. Wciąż bowiem istniał Związek Radziecki i bezpośrednio powiązane z nim organizacje polityczne, gospodarcze i wojskowe, a wśród nich najważniejsze – Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) i Układ Warszawski. Dyplomacja nowopowstałej III Rzeczypospolitej, pod wodzą ministra spraw zagranicznych, profesora Krzysztofa Skubiszewskiego przyjmowała trwanie Polski w dotychczasowych blokach i sojuszach tymczasowo i w długookresowej perspektywie dostrzegała otwarcie naszego kraju na Zachód, akcentując jednocześnie suwerenność i niepodległość jako główne filary polskiej polityki zagranicznej. Ostrożne sygnały w kierunku Polski wysyłał również sam Zachód, który poprzez zmiany, do których doszło w 1989 roku na Węgrzech, w Polsce i Czechosłowacji dostrzegał chylący się ku upadkowi cały blok wschodni. Taki znak dał m.in. ówczesny Sekretarz Generalny NATO Manfred Wörner, który jesienią 1989 roku powiedział: „Na Wschodzie otwarte zostały okna. Alianci nie dopuszczą do tego, by można je było zatrzasnąć”[1]. Łącząc wypowiedziane słowa z wizytą Prezydenta USA – Georga H. W. Busha, do której doszło kilka miesięcy wcześniej, w lipcu 1989 roku w Warszawie i Budapeszcie można stwierdzić, że Zachód dostrzegał rozpoczynającą się międzynarodową zmianę układu sił[2]. Jednocześnie Sojusz Północnoatlantycki podchodził do ówczesnej sytuacji bardzo ostrożnie o czym świadczył brak jasnych deklaracji w stosunku do członkostwa nowych demokracji w Europie Środkowo-Wschodniej.

Polska odpowiedziała pozytywnie na kierowane ze strony NATO zaproszenie do współpracy w duchu „wolności, demokracji i sprawiedliwości”[3]. 21 marca 1990 roku minister Krzysztof Skubiszewski złożył oficjalną wizytę w Kwaterze Głównej NATO w Brukseli nawiązując tym samym oficjalne stosunki dyplomatyczne pomiędzy Polską a Sojuszem. Północnoatlantycki kurs naszego państwa przypieczętował koniec Układu Warszawskiego. W lutym 1991 roku państwa członkowskie wschodniego odpowiednika NATO zrezygnowały ze współpracy wojskowej, natomiast 1 lipca 1991 roku w Pradze rozwiązano struktury polityczne Układu co uznaje się za ostateczny koniec istnienia organizacji. Pół roku później, w grudniu 1991 roku powstała pierwsza sformalizowana platforma współpracy pomiędzy NATO a państwami byłego bloku wschodniego – Północnoatlantycka Rada Współpracy (North Atlantic Cooperation Council, NACC). Rada miała stanowić przestrzeń do dyskusji i konsultacji pomiędzy Sojuszem a państwami do niego nienależącymi. Członkowie NACC zostali nieformalnie podzieleni na trzy grupy: państwa dążące do szybkiego członkostwa w NATO, kraje prowadzące dialog z Sojuszem bez deklaracji dotyczących dołączenia do struktur oraz państwa neutralne[4].

Jasne zapewnienie o połączeniu Polski ze strukturami północnoatlantyckimi umożliwiły zmiany na polskiej scenie politycznej. 21 grudnia 1991 roku w wygłoszonym expose nowy premier Jan Olszewski potwierdził, że „Polska będzie zacieśniać więź z Sojuszem Północnoatlantyckim”, a Sojusz uznaje za „filar bezpieczeństwa europejskiego”[5]. O zamiarach rządu Jana Olszewskiego zaświadczył pod koniec stycznia 1992 roku ówczesny Minister Obrony Narodowej Jan Parys, który poinformował, że „Polska chce na dłuższą metę zostać członkiem Przymierza Atlantyckiego”[6]. Słowa wypowiedziane przez Ministra Parysa znalazły swoje potwierdzenie w Strategii Obronnej Rzeczypospolitej Polskiej

1 *Droga Polski, Czech i Węgier do NATO*, [na:] https://warsawinstitute.org/pl/droga-polski-czech-wegier-nato/.

2 *30 lat temu w Polsce wizytę złożył George H. W. Bush, [na:]* https://dzieje.pl/aktualnosci/30-lat-temu-zlozyl-w-polsce-wizyte-prezydent-george-h-w-bush.

3 R. Kupiecki, *Akcesja Polski do NATO – okiem historyka i uczestnika*, „Bezpieczeństwo narodowe. 15 lat w NATO” 2014, nr 29.

4 *Droga Polski, Czech i Węgier do NATO*, op. cit.

5 *Oświadczenie Prezesa Rady Ministrów proponowanego składu i programu prac rządu*, [na:] http://orka2.sejm.gov.pl/Debata1.nsf/main/28B125D7.

6 R. Kupiecki, *op. cit*.

przyjętej jesienią 1992 roku[7]. Ponad rok później, w 54. rocznicę wybuchu II wojny światowej Prezydent RP Lech Wałęsa, w oficjalnym liście skierowanym do Sekretarza Generalnego NATO poinformował, że członkostwo w Sojuszu stanowi jeden priorytetów polskiej polityki zagranicznej[8].

Rysunek 1. NATO i Układ Warszawski

7 *Założenia polskiej polityki bezpieczeństwa oraz polityka bezpieczeństwa i strategia obronna Rzeczypospolitej Polskiej.*

8 *Broszura informacyjna: 20 lat Polski w NATO,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/broszura-informacyjna-20-lat-polski-w-nato.

Partnerstwo dla Pokoju

W odpowiedzi na kierunek polityki zagranicznej obrany przez państwa Europy Środkowej (w tym wspomniany wyżej list Prezydenta RP do Sekretarza Generalnego NATO) oraz negatywny stosunek Rosji do ewentualnego rozszerzenia Sojuszu na wschód (list Prezydenta Rosji Borysa Jelcyna do przywódców Francji, Niemiec, Wielkiej Brytanii i USA z września 1993 roku) pojawiła się koncepcja powołania programu formalizującego współpracę pomiędzy NATO a przedstawicielami dawnego bloku wschodniego. Z taką inicjatywą wystąpił w październiku 1994 roku, podczas konferencji ministrów obrony państw NATO amerykański sekretarz obrony Les Aspin. „Partnerstwo dla pokoju" (PdP) zostało zatwierdzone oficjalnie podczas szczytu Sojuszu, który odbył się w styczniu 1994 roku, w Brukseli. Celem programu był rozwój współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa pomiędzy państwami NATO a państwami uczestniczącymi w PdP. Realizacja celu odbywała się głównie poprzez wspólne ćwiczenia i planowanie obronne. Udział w programie nie zapewniał państwom spoza Sojuszu gwarancji bezpieczeństwa, ale umożliwiał m.in. współdziałanie z wojskami państw członkowskich i udział w operacjach NATO o charakterze pokojowym oraz humanitarnym.

Polska pozytywnie i aktywnie odniosła się do nowej inicjatywy podpisując już 2 lutego 1994 roku Dokument Ramowy PdP. Jednocześnie Rzeczpospolita była pierwszym państwem, które oficjalnie przystąpiło do nowej inicjatywy, uzgadniając 5 lipca 1994 roku z NATO Indywidualny Program Partnerstwa[9]. Ponadto o zaangażowaniu naszego państwa świadczy fakt, że pierwsze, wspólne ćwiczenia wojskowe w ramach PdP odbyły się na poligonie w podpoznańskim Biedrusku. Ćwiczenia pod nazwą „Cooperative Bridge'94" rozpoczęły się 12 września 1994 roku i trwały do 16 września 1994 roku. Przez 5 dni na wielkopolskim poligonie pojawiło się ponad 500 żołnierzy z m.in. Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Hiszpanii, Włoch, Bułgarii, Litwy i Polski. Podczas ćwiczeń uczestnicy realizowali scenariusze oparte o działania wykorzystywane podczas misji pokojowych. Manewry w Biedrusku okazały się sukcesem organizacyjnym i wizerunkowym dla Polski[10]. Wydarzenie potwierdziło chęć dalszej, ściślejszej integracji naszego kraju ze strukturami NATO.

Pierwszą operacją wojskową pod przywództwem NATO, w której wzięły udział państwa uczestniczące w Partnerstwie dla Pokoju była misja stabilizacyjna Joint Endeavour na terenie Bośni i Hercegowiny. Operacja rozpoczęła się 15 grudnia 1995 roku i stanowiła realizację postanowień układu pokojowego z Dayton kończącego wojnę w Bośni i Hercegowinie. Głównym zadaniem żołnierzy wielonarodowych Sił Implementacyjnych (Implementation Force - IFOR) była kontrola nad bezpiecznym wykonaniem planu pokojowego, opierającego się na postanowieniach układu z Dayton. W operacji brało udział ok. 60 tys. żołnierzy z 32 państw.

9 R. Kupiecki, *Akcesja Polski do NATO – okiem historyka i uczestnika*, „Bezpieczeństwo narodowe. 15 lat w NATO" 2014, nr 29.

10 *„Most współpracy" czyli Polska bliżej NATO,* [na:] https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/29203?t=-Most-wspolpracy-czyli-polska-armia-blizej-NATO.

Zdjęcie 1. Węgierscy żołnierze podczas misji IFOR w Bośni i Hercegowinie

Źródło: SSGT Edward W. Nino, [na:] https://commons.wikimedia.org/

5 lutego 1996 roku służbę w ramach IFOR rozpoczęli również Polacy[11]. W skład Polskiego Kontyngentu Wojskowego (PKW) w Bośni i Hercegowinie weszli żołnierze 16. batalionu powietrznodesantowego z 6. Brygady Desantowo-Szturmowej z Krakowa. Polski batalion, liczący około 600 osób stał się częścią wielonarodowej Brygady Nordycko-Polskiej, wchodzącej w skład Wielonarodowej Dywizji Północ (Task Force Eagle). Działania prowadzone przez polskich żołnierzy polegały na:

- zabezpieczeniu wyborów w Bośni i Hercegowinie, które odbyły się we wrześniu 1996 roku,
- zapewnieniu stabilizacji i demilitaryzacji nadzorowanego rejonu (poprzez m.in. rozminowywanie i likwidacja pól minowych),
- wsparciu uchodźców i udzielanej im pomocy humanitarnej.

W grudniu 1996 r. siły IFOR zostały przekształcone w SFOR (Stabilisation Force), w których kontynuował udział polski kontyngent[12]. Liczba żołnierzy biorących udział w działaniach na terenie Bośni i Hercegowiny uległa zmniejszeniu o połowę (z ok. 60 tys. do 32 tys.). Redukcji uległa również liczba polskich żołnierzy – do ok. 500. Obecnie misja w Bośni i Hercegowinie realizowana jest w ramach operacji wojskowej Unii Europejskiej pod nazwą EUFOR/ALTHEA. Na terenie bałkańskiego państwa stacjonuje aktualnie 50 polskich żołnierzy i pracowników Wojska Polskiego, którzy realizują zadania o charakterze szkoleniowo-doradczym. Zgodnie z postanowieniem Prezydenta RP misja została przedłużona do 3 listopada 2023 r.[13]

11 *Siły Implementacyjne NATO IFOR*, [na:] https://www.wojsko-polskie.pl/ifor-bih/.

12 *Siły Stabilizacyjne NATO SFOR*, [na:] https://www.wojsko-polskie.pl/sfor-bih/.

13 *PKW w Bośni i Hercegowinie (EUFOR ALTHEA)*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/pkw-eufor-althea.

WSTĄPIENIE POLSKI DO NATO

Finalny etap polskiej drogi do członkostwa w strukturach Sojuszu Północnoatlantyckiego rozpoczął się w lipcu 1997 roku. Podczas szczytu NATO w dniach 8-9 lipca, w Madrycie Polska wraz z Czechami i Węgrami otrzymała oficjalnie zaproszenie do rozmów akcesyjnych. Tym samym państwa zostały włączone w proces planowania obronnego Sojuszu. Rozmowy akcesyjne rozpoczęły się oficjalnie we wrześniu tego samego roku. Warto wspomnieć, że starania o włączenie do rozmów prowadziła również Słowacja, która nie otrzymała zaproszenia ze względu na niejasną, wewnętrzną sytuację polityczną (finalnie kraj ten dołączył do Sojuszu w 2004 roku)[14].

Rozmowy akcesyjne trwały sześć tygodni i w przypadku Polski odbyły się w ramach czterech sesji (16 i 29 września oraz 9 i 23 października 1997 roku). Spotkania zostały poświęcone uzgodnieniu następujących kwestii:

- zobowiązaniom politycznym wynikającym z Traktatu Waszyngtońskiego,
- zagadnieniom dot. obronności i spraw wojskowych,
- finansowemu udziałowi Polski w działalności NATO,
- uzgodnieniu procentowego udziału Polski w budżetach Sojuszu[15].

Pozytywny wynik rozmów, potwierdzony listem polskiego ministra spraw zagranicznych Bronisława Geremka przekazanym Sekretarzowi Generalnemu NATO otwierał drogę do podpisania przez trójkę kandydatów Protokołów Akcesji. Doszło do tego podczas sesji ministerialnej Rady Północnoatlantyckiej 16 grudnia 1997 roku. Następnie Protokoły, zgodnie z obowiązującymi zasadami stały się przedmiotem

Zdjęcie 2. Szczyt NATO w Waszyngtonie, w 1999 roku

Źródło: Helene C. Stikkel, [na:] https://commons.wikimedia.org/

14 *Droga Polski, Czech i Węgier do NATO*, [na:] https://warsawinstitute.org/pl/droga-polski-czech-wegier-nato/

15 R. Kupiecki, *Akcesja Polski do NATO – okiem historyka i uczestnika*, „Bezpieczeństwo narodowe. 15 lat w NATO" 2014, nr 29.

ratyfikacji przez poszczególne państwa członkowskie Sojuszu. Proces ten rozpoczęła 3 lutego 1998 roku Kanada. Po jego zakończeniu Sekretarz Generalny wystosował 29 stycznia 1999 roku formalne zaproszenie do członkostwa dla Polski, Czech i Węgier. 26 lutego 1999 roku, po wcześniejszej ratyfikacji przez polski parlament i złożeniu kontrasygnaty przez premiera ówczesny Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski podpisał traktat akcesyjny. Procedurę uroczyście zakończył 12 marca 1999 roku szef MSZ Bronisław Geremek przekazując amerykańskiej sekretarz stanu Madeleine Albright akt przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do NATO. Wspomnianą datę uznaje się oficjalnie za dzień dołączenia naszego państwa do struktur Sojuszu Północnoatlantyckiego. Symbolikę tej daty podkreśla miejsce, w którym doszło do złożenia dokumentów potwierdzających członkostwo Polski w Pakcie – uroczystość odbyła się w miejscowości Independence, w amerykańskim stanie Missouri, w bibliotece prezydenta Harry'ego Trumana – jednego z pomysłodawców NATO[16].

Mało znany fakt stanowi kluczowe wsparcie środowisk polonijnych z USA i Kanady dla polskiej kandydatury do NATO. Dzięki działaniom takim jak m.in. wysyłanie listów do kongresmenów czy zbieranie podpisów pod petycjami wspierającymi kandydaturę Polski udało się przekonać nawet najbardziej sceptycznych amerykańskich polityków. Istotne starania w tej kwestii podejmowała największa organizacja skupiająca Polonię w USA – Kongres Polonii Amerykańskiej. Ponadto rolę lobby aktywnie wspierającego polską drogę do członkostwa w NATO pełnili Polacy znani w amerykańskim środowisku politycznym – były doradca prezydenta USA Zbigniew Brzeziński, współpracujący z CIA pułkownik Ryszard Kukliński czy były kurier Rządu RP i dyrektor Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa Jan Nowak-Jeziorański[17].

16 *20-lecie Polski w NATO. Rola Sejmu w procesie akcesyjnym*, [na:] https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/v4Komunikat.xsp?documentId=088D84288D0A16D1C12583BA00326C4D&term=8.

17 *Ponad dwie dekady Polski w NATO – droga do członkostwa i perspektywy na przyszłość*, [na:] https://warsawinstitute.org/pl/ponad-dwie-dekady-polski-w-nato-droga-czlonkostwa-perspektywy-na-przyszlosc/.

JAK NATO ZMIENIŁO POLSKĄ ARMIĘ?

Wstąpienie Polski w struktury Sojuszu Północnoatlantyckiego przyniosło rewolucyjne zmiany dla Sił Zbrojnych RP. Dostosowywanie armii do standardów NATO Polska rozpoczęła już w trakcie starań o członkostwo w Sojuszu. Polska na bieżąco kontynuuje udoskonalanie swoich sił zbrojnych. Fundusze, które przeznacza na głęboką modernizację armii stawiają ją w czołówce państw członkowskich NATO.

Modernizacja struktury organizacyjnej Sił Zbrojnych RP

Struktura Wojska Polskiego została poddana modernizacji na wzór armii krajów członkowskich NATO. W 2003 roku, mając na uwadze uczestnictwo polskich żołnierzy w misjach i operacjach poza granicami kraju utworzono Dowództwo Operacyjne, które w 2014 roku przekształcono w Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych. W 2006 roku utworzono Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych, odpowiadający za kwestie związane z logistyką, infrastrukturą i administracją polskiej armii. Rok później, w 2007 roku, w strukturze Sił Zbrojnych RP wydzielono istotny, szczególnie z punktu widzenia współczesnego pola walki, rodzaj wojsk – Wojska Specjalne i utworzono ich Dowództwo. Bardzo istotną zmianę dla profesjonalizacji polskiej armii przyniósł rok 2009. Zawieszono wówczas pobór do wojska i rozpoczęto ostatni etap procesu uzawodowiania Sił Zbrojnych RP, który zakończył się rok później[18].

Biorąc pod uwagę geopolityczne położenie Polski i zmieniającą się dynamicznie sytuację międzynarodową w Europie, na przełomie lat 2015 i 2016 rozpoczęto realizację koncepcji utworzenia wojsk obrony terytorialnej. Celem powstania nowej formacji była obrona i wspieranie lokalnych społeczności. Żołnierze terytorialnej służby mieli stanowić wsparcie dla swojego najbliższego otoczenia zarówno w czasie pokoju (m.in. uczestniczyć w zwalczaniu skutków klęsk żywiołowych) jak i wojny (np. w działaniach nieregularnych na tyłach frontu). Trzy pierwsze brygady Wojsk Obrony Terytorialnej sformowano w 2017 roku, we wschodniej części Polski. Obecnie WOT stanowią jeden z pięciu rodzajów Sił Zbrojnych RP. Aktualnie w skład WOT wchodzi 18 brygad, w których służy ponad 35 tysięcy żołnierzy[19]. Docelowo, do 2035 r. w formacji będzie służyć 57 tysięcy żołnierzy[20].

Zdjęcie 3. Żołnierze WOT z pociskiem przeciwpancernym Javelin

Źródło: Ministerstwo Obrony Narodowej, [na:] https://commons.wikimedia.org/

18 J. Kajetanowicz, *Transformacja Sił Zbrojnych RP 1999-2020. Aspekt organizacyjny*, [na:] https://ies.lublin.pl/wp-content/uploads/2021/12/riesw_2021-01-05.pdf.

19 *Rośnie liczebność Wojsk Obrony Terytorialnej*, [na:] https://defence24.pl/sily-zbrojne/rosnie-liczebnosc-wojsk-obrony-terytorialnej

20 *WOT ma już 35 tys. żołnierzy. Gen. Kukuła: zakładamy że w 2035 roku będzie ich 57 tys.*, [na:] https://polskieradio24.pl/130/4437/artykul/3077123,wot-ma-juz-35-tys-zolnierzy-gen-kukula-zakladamy-ze-w-2035-roku-bedzie-ich-57-tys.

W celu rozbudowy potencjału obronnego RP oraz wzmocnienia bezpieczeństwa wschodnich regionów Polski (tzw. ściany wschodniej) podjęto decyzję o sformowaniu dużego związku taktycznego – 18. Dywizji Zmechanizowanej. Proces formowania czwartej dywizji w Wojsku Polskim rozpoczął się w 2018 roku[21]. Jej dowództwo ulokowano w Siedlcach, a patronem został generał dywizji Tadeusz Buk, dowódca Wojsk Lądowych w latach 2009-2010, który poniósł śmierć 10 kwietnia 2010 roku w katastrofie samolotu Tu-154M w Smoleńsku. W skład 18. Dywizji wchodzą:

- 1. Warszawska Brygada Pancerna z Wesołej,
- 21. Brygada Strzelców Podhalańskich z Rzeszowa,
- 19. Brygada Zmechanizowana z Lublina,
- 18. Pułk Logistyczny z Łomży,
- 18 Batalion Dowodzenia z Siedlec.

Ponadto w trakcie formowania są obecnie kolejne trzy jednostki 18. Dywizji:

- 18 Pułk Przeciwlotniczy w Sitańcu koło Zamościa,
- 18 Pułk Artylerii w Nowej Dębie,
- 18 Batalion Rozpoznawczy w Przasnyszu.

Proces formowania 18. Dywizji Zmechanizowanej został podzielony na dwa etapy: pierwszy, w którym powstały m.in. dowództwo i sztab zakończył się w 2020 r., w ramach drugiego zostaną sformowane docelowo wszystkie jednostki wchodzące w skład związku taktycznego – zakończy się 2026 r.[22].

Rysunek 2. 18. Dywizja Zmechanizowana
– rozmieszczenie jednostek

Rozwój nowoczesnych technologii i idący za tym wzrost zagrożenia w obszarze cyberprzestrzeni wymogły stworzenie nowego rodzaju wojsk odpowiadającego za cyberobronę. Plan ich powołania zakładał przyjęty w 2018 r., w Programie Rozwoju Sił Zbrojnych na lata 2017-2026[23]. Jednocześnie utworzenie rodzaju wojsk odpowiedzialnego za ochronę cyberbezpieczeństwa stanowiło realizację ustaleń podjętych w 2016 roku na szczycie NATO w Warszawie, gdzie uznano obronę cyberprzestrzeni za jedno z podstawowych zadań obrony kolektywnej Sojuszu. Oficjalnie proces tworzenia Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni rozpoczął się w lutym 2019 roku po zatwierdzeniu przez Mariusza Błaszczaka, ministra obrony narodowej „Koncepcji organizacji i funkcjonowania Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni". Wojska Obrony Cyberprzestrzeni zostały powołane trzy lata później, w lutym 2022 roku, z chwilą utworzenia Dowództwa Komponentu Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni (DKWOC)[24]. Aktualnie do głównych zadań DKWOC należy „zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego MON, projektowanie, budowa, wdrażanie, użytkowanie oraz ochrona narodowych technologii kryptologicznych czy wytwarzanie nowych produktów dla państwa przez zespolenie

21 *Nieustannie trwa formowanie Żelaznej Dywizji*, [na:] https://defence24.pl/sily-zbrojne/nieustannie-trwa-formowanie-zelaznej-dywizji.

22 *Nowa dywizja – 18. Dywizja Zmechanizowana*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/nowa-dywizja.

23 J. Kajetanowicz, *op. cit.*

24 *Wojska Obrony Cyberprzestrzeni rozpoczynają działalność*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wojska-obrony-cyberprzestrzeni-rozpoczynaja-dzialalnosc.

potencjału naukowego i przemysłowego w obszarze zaawansowanych technologii informatycznych i kryptograficznych”[25]. Na czele DKWOC stoi generał brygady Karol Molenda.

Modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP

Po wstąpieniu Polski do NATO Siły Zbrojne RP przeprowadziły znaczącą modernizację swojego sprzętu i wyposażenia, aby dostosować się do standardów Sojuszu i zwiększyć swoje zdolności obronne. Do najważniejszych decyzji podjętych w ramach działań modernizacyjnych należy pozyskanie przez Siły Zbrojne RP następującego uzbrojenia:

CZOŁGI LEOPARD 2

W latach 2002-2003 Polska pozyskała z nadwyżek Bundeswehry 128 egzemplarzy czołgu Leopard 2 w wersji A4. Następnie, w roku 2013 zamówiono kolejnych 119 pojazdów (tym razem 14 w wersji A4 i 105 w nowocześniejszym wariancie A5)[26]. W momencie wprowadzenia do służby w polskiej armii Leopardy były najnowocześniejszymi i najbardziej zaawansowanymi technologicznie czołgami, którymi dysponowała Polska. Od grudnia 2015 r. 142 najstarsze czołgi poddawane są modernizacji do standardu 2PL, za której wykonanie odpowiadają Zakłady Mechaniczne „Bumar-Łabędy” S.A.[27].

CZOŁGI ABRAMS

Amerykańskie czołgi Abrams w rękach polskich żołnierzy to efekt najnowszych zakupów dokonanych przez Siły Zbrojne RP. Do Polski trafią dwa rodzaje Abramsów: 250 pojazdów w najnowszej wersji M1A2 SEPv3 zakupionych w kwietniu 2022 roku oraz 116 czołgów M1A1FEP[28]. Jedne z najnowocześniejszych czołgów na świecie mają zapełnić lukę po użytkowanych do tej pory przez polską armię radzieckich wozach T-72, które zostały przekazane Ukrainie. Pierwsze pojazdy trafiły do Polski już w lipcu 2022 roku i obecnie służą do szkolenia załóg. Zakończenie dostaw planowane jest w 2026 roku[29].

CZOŁGI K2

Czołgi K2 to nowoczesne pojazdy produkowane przez południowokoreański koncern Hyundai Rotem. Do służby w armii Korei Południowej zostały wprowadzone w 2014 roku. W sierpniu 2022 roku umowa na dostawę 180 południowokoreańskich czołgów dla Polski została zatwierdzona przez ministra obrony narodowej Mariusza Błaszczaka. Pierwsze 10 maszyn trafiło na wyposażenie polskich żołnierzy już w grudniu 2022 roku[30]. Docelowo czołgi K2 mają być produkowane w Polsce. Według umowy ramowej zawartej w lipcu 2022 roku przez Agencję Uzbrojenia z Hyundai Rotem Polska pozyska docelowo 1000 czołgów w spolonizowanej wersji K2PL[31].

Zdjęcie 4. Południowokoreański Czołg K2

Źródło: https://commons.wikimedia.org/

25 *Wojska Obrony Cyberprzestrzeni. Zadania*, [na:] https://www.wojsko-polskie.pl/woc/zadania/.

26 *Polska kupiła kolejne Leopardy*, [na:] https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/10476?t=Polska-kupila-kolejne-Leopardy.

27 Modernizacja czołgów Leopard 2A4, [na:] https://bumar.gliwice.pl/strefa-militarna/o/modernizacja-czolgow-leopard-2a4.

28 *Amerykanie dali zielone światło. 116 czołgów dla Polski*, [na:] https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/116-czolgow-m1a1-abrams-dla-polski-amerykanie-dali-zielone-swiatlo/2k6exhh.

29 *Pierwsze czołgi Abrams trafiły do Polski. „Nowoczesna broń, która odstraszy agresora”*, [na:] https://polskieradio24.pl/5/1222/artykul/3002742,pierwsze-czolgi-abrams-trafily-juz-do-polski-nowoczesna-bron-ktora-odstraszy-agresora.

30 *Pierwsze czołgi K2 przekazane żołnierzom Wojska Polskiego*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/pierwsze-czolgi-k2-przekazane-zolnierzom-wojska-polskiego.

31 *Czołgi K2*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/czolgi-k2.

KOŁOWY TRANSPORTER OPANCERZONY ROSOMAK

Kołowy transporter opancerzony (KTO) Rosomak jest jednym z symboli modernizacji Sił Zbrojnych RP. Pojazd stanowi licencyjną wersję pojazdu opracowanego przez fińską firmę Patria. Umowa na dostawę 690 transporterów została zawarta w kwietniu 2003 roku, a produkcją miały zająć się Wojskowe Zakłady Mechaniczne w Siemianowicach Śląskich (przekształcone w spółkę Rosomak S.A. wchodzącą w skład Polskiej Grupy Zbrojeniowej). Ostatecznie do polskiej armii trafiło ponad 800 pojazdów w różnych konfiguracjach. Rosomaki zyskały uznanie wśród m.in. żołnierzy służących w ramach Polskiego Kontyngentu Wojskowego w Afganistanie. Pojazdy stały się bazą dla takich konstrukcji jak m.in. moździerz samobieżny M120 Rak[32].

ARMATOHAUBICA SAMOBIEŻNA (AHS) KRAB

Krab jest samobieżną, gąsienicową armatohaubicą kalibru 155 mm, o zasięgu rażenia celów do 40 km[33]. Pojazd został zaprojektowany w Polsce (z wykorzystaniem rozwiązań brytyjskich oraz południowokoreańskich) i jest produkowany przez Hutę Stalowa Wola. Wprowadzenie AHS Krab do uzbrojenia pozwala dostosować artylerię Sił Zbrojnych RP do wymagań współczesnego pola walki. Świadczy również o potencjale jakim dysponuje obecnie polski przemysł zbrojeniowy. Siłę Krabów doceniają również ukraińscy żołnierze walczący z rosyjską agresją – według informacji przekazanych przez ukraińskiego ministra obrony w październiku 2022 r. Polska przekazała Ukrainie 3 dywizjony armatohaubic (54 pojazdy)[34]. Ponadto Ukraina zakupi kolejne 54 pojazdy w ramach kontraktu wartego około 3 mld zł[35].

Zdjęcie 5. Armatohaubica Krab

Źródło: General Staff of the Armed Forces of Ukraine, [na:] https://commons.wikimedia.org/

HIMARS

Zestawy mobilnych wyrzutni HIMARS (High Mobility Artillery Rocket System) są wieloprowadnicowymi systemami artylerii rakietowej umożliwiającymi wykonywanie głębokich uderzeń rakietowych (nawet na odległość do 300 km). W lutym 2019 r. Polska podpisała umowę na zakup 20 wyrzutni tego typu[36]. Decyzja stanowi kolejny krok do modernizacji artylerii i dostosowania jej do wymagań współczesnego pola walki. Ponadto Polska zamierza pozyskać dodatkowe 500 wyrzutni typu HIMARS[37]. Jeżeli umowa dojdze do skutku może być jednym z największych kontraktów zbrojeniowych w historii polskiej armii.

SYSTEM OBRONY POWIETRZNEJ I PRZECIWRAKIETOWEJ PATRIOT

Zakup i wdrożenie systemu obrony powietrznej i przeciwrakietowej stanowi realizację programu „Wisła" czyli budowy obrony powietrznej średniego zasięgu dającej możliwości zestrzeliwania pocisków w odległości do ok. 100 km. Obecnie trwa realizacja I etapu programu, w ramach którego w marcu 2018 r. zawarto umowę na dostawę dwóch baterii systemu Patriot. Zakupione przez Polskę baterie trafiły do kraju we wrześniu 2022 r. i aktualnie prowadzona jest integracja poszczególnych części systemu[38]. Osiągnięcie wstępnej gotowości operacyjnej systemu

32 *KTO Rosomak, czyli polski kołowy transporter opancerzony*, [na:] https://www.combat.pl/blog/post/kto-rosomak-czyli-polski-kolowy-transporter-opancerzony.

33 *Armatohaubica Krab. Pancerny skorupiak Wojska Polskiego*, [na:] https://historia.org.pl/2022/06/02/armatohaubica-krab-pancerny-skorupiak-wojska-polskiego/.

34 *3 dywizjony Krabów na Ukrainie*, [na:] https://www.altair.com.pl/news/view?news_id=38254.

35 *Polska sprzedała Kraby Ukrainie. Rekordowy kontrakt*, [na:] https://defence24.pl/przemysl/polska-sprzedala-kraby-ukrainie-rekordowy-kontrakt.

36 *Kontrakt na HIMARS podpisany*, [na:] https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/27546?t=Kontrakt-na-HIMARS-y-podpisany.

37 *500 dodatkowych wyrzutni M142 HIMARS w programie Homar*, [na:] https://milmag.pl/pol-tysiaca-wyrzutni-rakietowych-m142-himars-w-ramach-programu-homar/.

38 *Co wjedzie w skład systemu obrony powietrznej Wisła. Trwają testy elementów pierwszej baterii Patriot*, [na:] https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1452397%2Cco-wejdzie-w-sklad-systemu-obrony-powietrznej-wisla-trwaja-testy-elementow.

jest planowane na przełomie 2023 i 2024 r. Ponadto Ministerstwo Obrony Narodowej rozpoczęło realizację II etapu programu „Wisła" – pod koniec maja 2022 roku szef MON skierował do USA zapytanie o ofertę dot. zakupu kolejnych sześciu baterii systemu Patriot[39].

SAMOLOTY WIELOZADANIOWE F-16

Samoloty F-16 są symbolem modernizacji Sił Powietrznych RP. Zostały zakupione w 2003 r., w liczbie 48 egzemplarzy – 36 jednomiejscowych i 12 dwumiejscowych. F-16 są samolotami wielozadaniowymi, co oznacza, że mogą wykonywać wiele różnych zadań, takich jak walka powietrzna, atak na cele naziemne czy rozpoznanie. Polskie F-16 uczestniczyły kilkukrotnie w operacji NATO pod kryptonimem Baltic Air Policing polegającej na ochronie przestrzeni powietrznej krajów nadbałtyckich: Litwy, Łotwy i Estonii. Aktualnie w bazie lotniczej Szawle na Litwie, w ramach PKW Orlik 11 stacjonują 4 polskie samoloty F-16 oraz 150 żołnierzy[40].

SAMOLOTY WIELOZADANIOWE F-35

Myśliwce wielozadaniowe F-35 są jednymi z najnowocześniejszych maszyn tego typu na świecie. Dzięki umowie podpisanej 31 stycznia 2020 roku na wyposażenie Sił Powietrznych RP trafią 32 egzemplarze samolotów F-35. Umowa warta 4,6 mld dolarów obejmuje ponadto pakiet logistyczny i szkoleniowy. Pierwsze 6 samolotów zostanie oddane w ręce polskich lotników w 2024 r. Początkowo maszyny będą czasowo rozmieszczone na terenie USA, w celach szkoleniowych. Przylot pierwszych samolotów do kraju przewidywany jest na przełomie roku 2025/26[41]. Ostatnie z zamówionych egzemplarzy zostaną przekazane polskiemu wojsku w 2030 roku. Po ich otrzymaniu Polska będzie dysponować 80 nowoczesnymi wielozadaniowymi samolotami myśliwskimi produkcji amerykańskiej (łącznie z 48 samolotami F-16).

Zdjęcie 6. Samolot F-35

Źródło: U.S. Air Force (Master Sgt. Donald R. Allen), [na:] https://commons.wikimedia.org/

MSBS GROT

Modułowy System Broni Strzeleckiej Grot to nowoczesna rodzina karabinków opracowana przez Fabrykę Broni „Łucznik" – Radom i Wojskową Akademię Techniczną. Modułowa konstrukcja broni umożliwia dostosowanie jej do potrzeb użytkownika. Grot może występować w różnych konfiguracjach – zarówno w układzie kolbowym jak i bezkolbowym. Pierwsze karabinki wyprodukowane przez radomską fabrykę broni trafiły w ręce polskich żołnierzy w 2017 roku. Dotychczas podpisane umowy przewidują, że na wyposażenie Sił Zbrojnych RP trafi prawie 70 tys. Grotów[42]. Ponadto broń trafiła na front wojny na Ukrainie, gdzie cieszy się dużym powodzeniem wśród ukraińskich żołnierzy.

39 *Patrioty już w Polsce. Negocjujemy kolejne*, [na:] https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/8551078,patrioty-w-polsce-bateria-systemu-patriot.html

40 *PKW Orlik 11 na Litwie*, [na:] https://zbiam.pl/pkw-orlik-11-na-litwie/

41 *Harpia: F-35 dla Polski*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/harpia-f-35-dla-polski.

42 *Kolejne karabinki GROT dla żołnierzy Wojska Polskiego*, [na:] https://media.terytorialsi.wp.mil.pl/informacje/537772/kolejne-karabinki-grot-dla-zolnierzy-wojska-polskiego

POLSKA – AKTYWNY CZŁONEK SOJUSZU PÓŁNOCNOATLANTYCKIEGO

Polska jest jednym najaktywniejszych członków NATO. Nasz kraj angażuje się w szkolenia i ćwiczenia, udostępnia swoje terytorium dla wojsk sojuszniczych oraz bierze udział w operacjach stabilizacyjnych i misjach pokojowych. Polska odgrywa również ważną rolę w działaniach na wschodniej flance NATO, będąc aktywnym uczestnikiem ćwiczeń wojskowych i rozmieszczając swoje wojska w rejonie wschodniej granicy Sojuszu.

Uczestnictwo w operacjach NATO

Polska uczestniczy w operacjach NATO, aby zapewnić bezpieczeństwo państwa i obywateli, wzmocnić swoją pozycję w Sojuszu oraz wspierać wartości i cele Paktu. Do tej pory żołnierze Sił Zbrojnych RP uczestniczyli w następujących misjach pod egidą NATO[43]:

- IFOR (Implementation Force) 1996-1997 - Polska przysłała kontyngent wojskowy składający się z około 1,5 tysiąca żołnierzy, którzy mieli za zadanie utrzymać pokój i stabilizację na terenie Bośni i Hercegowiny;
- KFOR (Kosovo Force) od 1999 - Polska jest jednym z głównych uczestników sił pokojowych w Kosowie. Od początku misji, w polskim kontyngencie służyło ponad 40 tysięcy żołnierzy, którzy brali udział w różnych zadaniach, takich jak ochrona granic, szkolenie sił porządkowych, odminowywanie czy pomoc humanitarna;
- ISAF (International Security Assistance Force) 2003-2014 - Polska była jednym z głównych uczestników Międzynarodowych Sił Wsparcia Bezpieczeństwa mających zapewnić stabilizację sytuacji w Afganistanie. Polscy żołnierze wykonywali różnorodne działania polegające na ochronie obiektów wojskowych, szkoleniu afgańskiej policji i armii, a także uczestniczyli w działaniach bokowych przeciwko talibom;

Zdjęcie 7. Polski patrol podczas misji ISAF w Afganistanie

Źródło: Ministerstwo Obrony Narodowej, [na:] https://commons.wikimedia.org/

43 *Misje*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/misje

- Operation Active Endeavour 2005-2017 - okręty Marynarki Wojennej (m.in. fregata rakietowa ORP Gen. K. Pułaski) uczestniczyły w morskiej operacji antyterrorystycznej prowadzonej na wodach Morza Śródziemnego;

- Baltic Air Policing – w ramach PKW Orlik polscy lotnicy w samolotach MiG-29 i F-16 regularnie uczestniczą w operacji patrolowania przestrzeni powietrznej nad państwami bałtyckimi, które nie posiadają własnych sił powietrznych;

- Enhanced Forward Presence - Polska jest jednym z krajów, które wystawiły kontyngent wojskowy w ramach wzmocnienia obecności NATO na tzw. wschodniej flance Sojuszu. W ramach tej operacji, Polska utrzymuje na Łotwie kompanię 14 czołgów PT-91 Twardy wraz z ok. 170 żołnierzami.

- Tailored Forward Presence – działania polegające na wzmocnieniu południowej części wschodniej flanki NATO poprzez utworzenie wielonarodowej grupy batalionowej stacjonującej na terenie Rumunii. W skład grupy batalionowej wchodzi 250 polskich żołnierzy i 14 kołowych opancerzonych transporterów Rosomak (PKW Rumunia).

Rysunek 3. Operacje NATO (Rozmieszczenie poszczególnych misji na mapie świata)

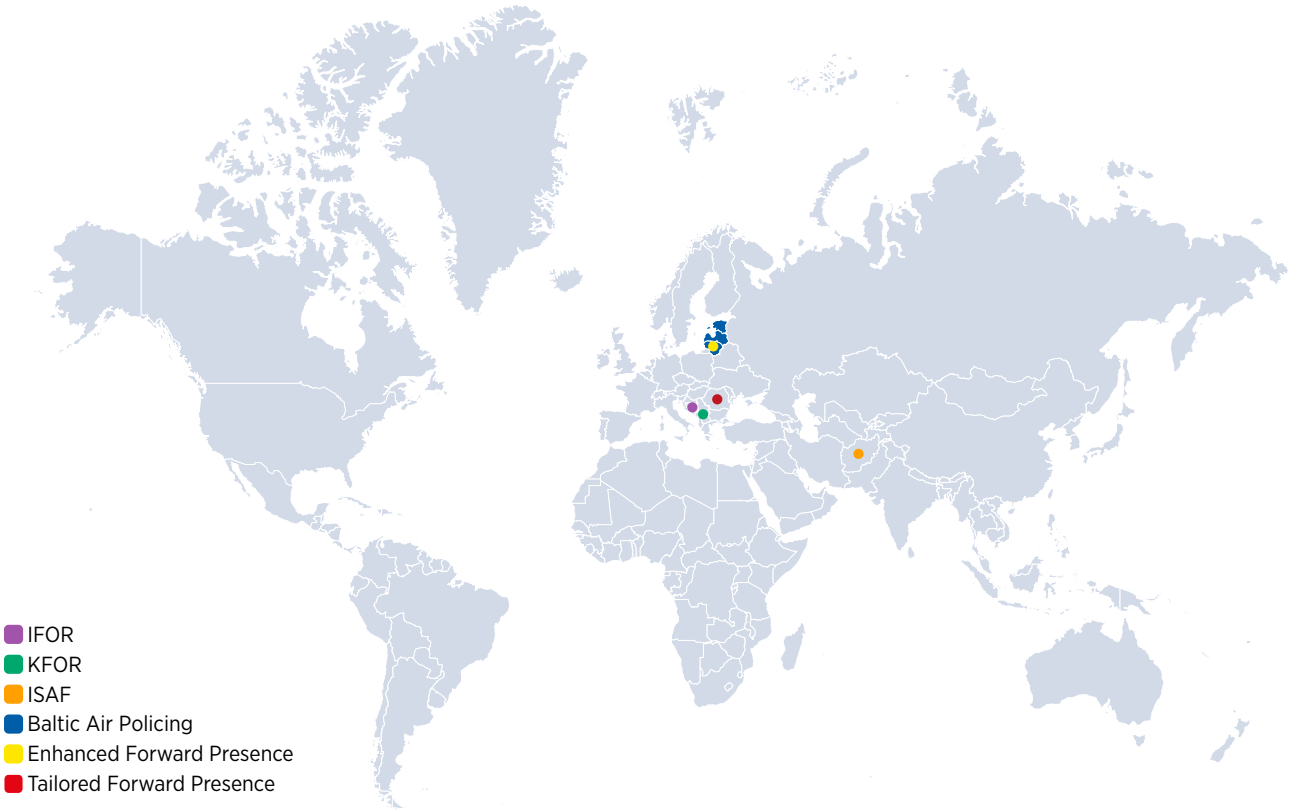

NATO w Polsce

Od momentu uzyskania przez Polskę członkostwa w NATO, Sojusz Północnoatlantycki zdołał umieścić na terenie naszego kraju niektóre swoje struktury:

Szczecin – w stolicy województwa zachodniopomorskiego zostało ulokowane dowództwo Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego, w skład którego wchodzą żołnierze z Polski, Niemiec i Danii. Korpus stanowi jednostkę sił szybkiego reagowania i może zostać wprowadzony do akcji nawet w 48 godzin[44].

Elbląg – miasto jest siedzibą Wielonarodowej Dywizji Północny Wschód koordynującej działania wielonarodowych batalionowych grup bojowych w ramach wzmocnienia obecności NATO na tzw. wschodniej flance Sojuszu[45].

Orzysz – na Mazurach stacjonuje wielonarodowa batalionowa grupa bojowa, realizująca działania w ramach wzmacniania Wysuniętej Obecności (Enhanced Forward Presence) NATO na tzw. flance wschodniej Sojuszu. W skład kontyngentu wchodzą żołnierze z USA, Wielkiej Brytanii, Rumunii i Chorwacji[46]

Bydgoszcz – miasto zasługuje na nieformalny tytuł „polskiej stolicy NATO"[47]. Już w 2004 r. ulokowano tutaj siedzibę Centrum Szkolenia Sił Połączonych, podległe Dowództwu NATO ds. Transformacji w Norfolk, w USA. Centrum realizuje szkolenia dla oficerów oraz zajmuje się upowszechnianiem najnowszych technologii i rozwiązań w kwestiach taktycznych. W mieście stacjonuje również 3 Batalion Łączności NATO będący częścią struktury dowodzenia Sojuszu. Ponadto w Bydgoszczy utworzono w 2013 r. Centrum Eksperckie Żandarmerii Wojskowej NATO. Od 2015 r. siedzibę tutaj ma również Jednostka Integracji Sił NATO w Polsce odpowiadająca za sprawne przemieszczanie do naszego kraju sił Sojuszu.

Kraków – od 2017 r. w stolicy Małopolski działa, powołane przez Polskę i Słowację Centrum Eksperckie Kontrwywiadu NATO. Do zadań Centrum należy m.in. szkolenie służb kontrwywiadowczych Sojuszu[48].

Rysunek 4. NATO w Polsce
(Rozmieszczenie poszczególnych struktur na mapie Polski)

44 *About us*, [na:] https://mncne.nato.int/about-us.

45 *Wielonarodowa Dywizja Północny-Wschód w Elblągu*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wielonarodowa-dywizja.

46 *Wzmocniona Wysunięta Obecność (enhanced Forward Presence)*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/batalionowa-grupa-bojowa.

47 *Bydgoszcz polską stolicą NATO*, [na:] https://www.bydgoszcz.pl/aktualnosci/tresc/bydgoszcz-polska-stolica-nato/.

48 *CEK NATO rozpoczyna pracę*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/cek-nato-rozpoczyna-prace-2.

Szczyt NATO w Warszawie

Szczyt NATO w Warszawie, w lipcu 2016 r. był największym tego typu spotkaniem w historii Sojuszu (61 delegacji, 2500 uczestników)[49]. Jego głównym celem było wzmocnienie bezpieczeństwa wschodniej flanki NATO. Do najważniejszych ustaleń podjętych podczas szczytu należały[50]:

1. Zwiększenie obecności wojskowej na wschodniej flance Sojuszu - postanowiono rozmieścić wielonarodowe batalionowe grupy bojowe w Polsce, Litwie, Łotwie, Estonii i Rumunii w celu odstraszania i wzmocnienia potencjału obronnego wschodnich terenów NATO.

2. Zwiększenie wydatków na obronność - Sojusz zobowiązał państwa członkowskie do zwiększenia swoich wydatków na obronność do 2% PKB.

3. Dołączenie wszystkich państw NATO do koalicji przeciwko Państwu Islamskiemu.

4. Potwierdzenie poparcia Sojuszu dla Ukrainy poprzez uruchomienie ośmiu funduszy natowskich z pomocą materialną.

5. Wzmocnienie partnerstwa NATO-UE poprzez koordynacje działań obu organizacji w kontekście zagrożeń hybrydowych oraz kryzysu migracyjnego.

6. Zapowiedź zintensyfikowania współpracy państw członkowskich w obszarze cyberprzestrzeni i w zakresie obrony przeciwrakietowej.

Bukareszтańska Dziewiątka

Bukareszтańska Dziewiątka (B9) to grupa 9 państw-członków NATO, położonych na wschodniej flance Sojuszu. B9 powstała w 2014 r., w reakcji na atak Rosji na Ukrainę. Pierwsze spotkanie państw zrzeszonych w grupie odbyło się 22 lipca 2014 r. w Warszawie. Grupa oficjalnie zainaugurowała swoją działalność rok później, 4 listopada 2015 r. podczas spotkania przywódców państw wschodniej flanki NATO w Bukareszcie, zainicjowanego przez prezydentów Polski i Rumunii. Wówczas nastąpiło również podpisanie wspólnej deklaracji, w której państwa B9 oświadczyły, że łączą wysiłki na rzecz silnej, wiarygodnej, zrównoważonej obecności wojskowej NATO w regionie[51]. Od tej pory spotkania B9 odbywają się regularnie, w zależności od potrzeby nawet kilka razy w roku. Warty podkreślenia jest fakt, że utworzenie B9 dostrzegły i wsparły Stany Zjednoczone. Inicjatywa spotkała się aprobatą prezydentów: Baracka Obamy i Joe Bidena jak i Donalda Trumpa.

Do grona państw B9 należą: Bułgaria, Czechy, Estonia, Łotwa, Litwa, Polska, Rumunia, Słowacja oraz Węgry. Aktualnie głównymi celami grupy są:

- wzmocnienie wschodniej flanki NATO, w szczególności przed działaniami Rosji,
- zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa krajów Europy Środkowo-Wschodniej,
- rozwój współpracy militarnej państw,
- wzmocnienie siły głosu państw w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego.

49 *Broszura informacyjna: 20 lat Polski w NATO,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/broszura-informacyjna-20-lat-polski-w-nato.

50 *10 najważniejszych decyzji podjętych na szczycie NATO w Warszawie*, [na:] https://defence24.pl/geopolityka/10-najwazniejszych-decyzji-podjetych-na-szczycie-nato-w-warszawie.

51 *Ministrowie obrony Bukareszтańskiej Dziewiątki znów w Warszawie*, [na:] https://www.euractiv.pl/section/polityka-regionalna/news/ministrowie-obrony-bukaresztanskiej-dziewiatki-znow-w-warszawie/.

Rysunek 5. Bukaresztańska Dziewiątka (państwa oznaczone kolorem niebieskim))

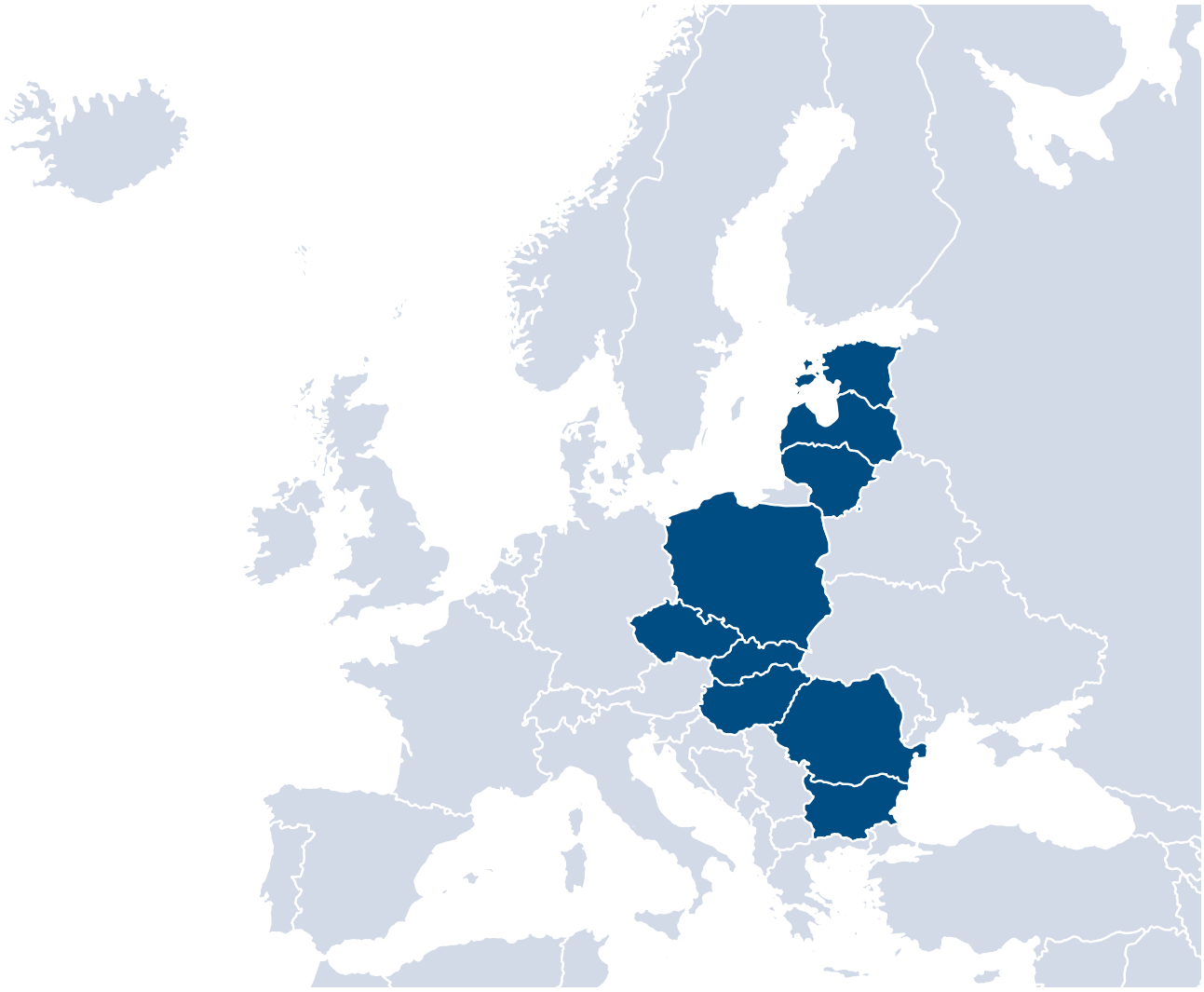

PODSUMOWANIE

Polska odgrywa ważną rolę w NATO na wielu płaszczyznach. Przede wszystkim nasz kraj jest jednym z członków, którzy postrzegają sojusz jako fundamentalne narzędzie bezpieczeństwa dla całej Europy. Dlatego też, Polska aktywnie uczestniczyła w dotychczasowych misjach i operacjach NATO w różnych częściach świata, w tym m.in. na Bałkanach czy w Afganistanie.

W ostatnich latach, Polska skupiła się na wzmocnieniu obecności NATO na wschodniej flance Sojuszu. W 2016 r. podczas szczytu NATO w Warszawie, Polska zobowiązała się do przyjęcia na swoim terenie jednej z czterech wielonarodowych batalionowych grup bojowych wzmocnionej obecności sojuszniczej, która jest częścią większej inicjatywy obronnej na wschodniej flance. W ramach tej inicjatywy, NATO wzmocniło swoją obecność w regionie, poprzez rotacyjne wysyłanie wojsk i sprzętu na terytorium państw członkowskich w Europie Środkowo-Wschodniej, co ma przeciwdziałać ewentualnej agresji ze strony Rosji.

Ponadto, Polska spełnia swoje zobowiązania finansowe wobec NATO, wydatkując co najmniej 2% PKB na obronność. Nasz kraj również angażuje się w szkolenia i szkolenia wojskowe, a także współpracuje z innymi państwami członkowskimi w zakresie badań i rozwoju technologicznego, w celu zwiększenia efektywności działań NATO.

Podsumowując, Polska jest aktywnym i ważnym członkiem NATO, który przyczynia się do zapewnienia bezpieczeństwa w Europie i na świecie. Poprzez swoje zaangażowanie w operacje sojusznicze, modernizację armii oraz wzmocnienie obecności NATO na wschodniej flance Polska udowadnia, że jest gotowa do pełnienia swojej aktywnej i ważnej roli w Sojuszu.

BIBLIOGRAFIA/NETOGRAFIA

- *3 dywizjony Krabów na Ukrainie*, [na:] https://www.altair.com.pl/news/view?news_id=38254;
- *10 najważniejszych decyzji podjętych na szczycie NATO w Warszawie,* [na:] https://defence24.pl/geopolityka/10-najwazniejszych-decyzji-podjetych-na-szczycie-nato-w-warszawie;
- *20-lecie Polski w NATO. Rola Sejmu w procesie akcesyjnym,* [na:] https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/v4Komunikat.xsp?documentId=088D84288D0A16D1C12583BA00326C4D&term=8;
- *30 lat temu w Polsce wizytę złożył George H. W. Bush,* [na:] https://dzieje.pl/aktualnosci/30-lat-temu-zlozyl-w-polsce-wizyte-prezydent-george-h-w-bush;
- *500 dodatkowych wyrzutni M142 HIMARS w programie Homar,* [na:] https://milmag.pl/pol-tysiaca-wyrzutni-rakietowych-m142-himars-w-ramach-programu-homar/;
- *About us,* [na:] https://mncne.nato.int/about-us;
- R. Kupiecki, *Akcesja Polski do NATO – okiem historyka i uczestnika,* „Bezpieczeństwo narodowe. 15 lat w NATO" 2014, nr 29;
- *Amerykanie dali zielone światło. 116 czołgów dla Polski,* [na:] https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/116-czolgow-m1a1-abrams-dla-polski-amerykanie-dali-zielone-swiatlo/2k6exhh;
- *Armatohaubica Krab. Pancerny skorupiak Wojska Polskiego,* [na:] https://historia.org.pl/2022/06/02/armatohaubica-krab-pancerny-skorupiak-wojska-polskiego/;
- *Broszura informacyjna: 20 lat Polski w NATO,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/broszura-informacyjna-20-lat-polski-w-nato;
- *Bydgoszcz polską stolicą NATO*, [na:] https://www.bydgoszcz.pl/aktualnosci/tresc/bydgoszcz-polska-stolica-nato/;
- *CEK NATO rozpoczyna pracę,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/cek-nato-rozpoczyna-prace-2;
- *Co wjedzie w skład systemu obrony powietrznej Wisła. Trwają testy elementów pierwszej baterii Patriot,* [na:] https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1452397%2Cco-wejdzie-w-sklad-systemu-obrony-powietrznej-wisla-trwaja-testy-elementow;
- *Czołgi K2*, [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/czolgi-k2;
- *Droga Polski, Czech i Węgier do NATO,* [na:] https://warsawinstitute.org/pl/droga-polski-czech-wegier-nato/;
- *Harpia: F-35 dla Polski,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/harpia-f-35-dla-polski;
- *Kolejne karabinki GROT dla żołnierzy Wojska Polskiego,* [na:] https://media.terytorialsi.wp.mil.pl/informacje/537772/kolejne-karabinki-grot-dla-zolnierzy-wojska-polskiego;
- *Kontrakt na HIMARS podpisany,* [na:] https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/27546?t=Kontrakt-na-

HIMARS-y-podpisany;

- *KTO Rosomak, czyli polski kołowy transporter opancerzony,* [na:] https://www.combat.pl/blog/post/kto-rosomak-czyli-polski-kolowy-transporter-opancerzony;
- *Ministrowie obrony Bukaresztańskiej Dziewiątki znów w Warszawie,* [na:] https://www.euractiv.pl/section/polityka-regionalna/news/ministrowie-obrony-bukaresztanskiej-dziewiatki-znow-w-warszawie/;
- *Misje,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/misje;
- *Modernizacja czołgów Leopard 2A4,* [na:] https://bumar.gliwice.pl/strefa-militarna/o/modernizacja-czolgow-leopard-2a4;
- *„Most współpracy" czyli Polska bliżej NATO,* [na:] https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/29203?t=-Most-wspolpracy-czyli-polska-armia-blizej-NATO;
- *Nieustannie trwa formowanie Żelaznej Dywizji,* [na:] https://defence24.pl/sily-zbrojne/nieustannie-trwa-formowanie-zelaznej-dywizji;
- *Nowa dywizja – 18. Dywizja Zmechanizowana,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/nowa-dywizja;
- *Oświadczenie Prezesa Rady Ministrów proponowanego składu i programu prac rządu,* [na:] http://orka2.sejm.gov.pl/Debata1.nsf/main/28B125D7;
- *Patrioty już w Polsce. Negocjujemy kolejne,* [na:] https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/8551078,patrioty-w-polsce-bateria-systemu-patriot.html;
- *Pierwsze czołgi Abrams trafiły do Polski. „Nowoczesna broń, która odstraszy agresora",* [na:] https://polskieradio24.pl/5/1222/artykul/3002742,pierwsze-czolgi-abrams-trafily-juz-do-polski-nowoczesna-bron-ktora-odstraszy-agresora;
- *Pierwsze czołgi K2 przekazane żołnierzom Wojska Polskiego,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/pierwsze-czolgi-k2-przekazane-zolnierzom-wojska-polskiego;
- *PKW Orlik 11 na Litwie,* [na:] https://zbiam.pl/pkw-orlik-11-na-litwie/;
- *PKW w Bośni i Hercegowinie (EUFOR ALTHEA),* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/pkw-eufor-althea;
- *Polska kupiła kolejne Leopardy,* [na:] https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/10476?t=Polska-kupila-kolejne-Leopardy;
- *Polska sprzedała Kraby Ukrainie. Rekordowy kontrakt,* [na:] https://defence24.pl/przemysl/polska-sprzedala-kraby-ukrainie-rekordowy-kontrakt;
- *Ponad dwie dekady Polski w NATO – droga do członkostwa i perspektywy na przyszłość,* [na:] https://warsawinstitute.org/pl/ponad-dwie-dekady-polski-w-nato-droga-czlonkostwa-perspektywy-na-przyszlosc/;
- *Rośnie liczebność Wojsk Obrony Terytorialnej,* [na:] https://defence24.pl/sily-zbrojne/rosnie-liczebnosc-wojsk-obrony-terytorialnej;

- *Siły Implementacyjne NATO IFOR,* [na:] https://www.wojsko-polskie.pl/ifor-bih/;
- *Siły Stabilizacyjne NATO SFOR,* [na:] https://www.wojsko-polskie.pl/sfor-bih/;
- *J. Kajetanowicz, Transformacja Sił Zbrojnych RP 1999-2020. Aspekt organizacyjny,* [na:] https://ies.lublin.pl/wp-content/uploads/2021/12/riesw_2021-01-05.pdf;
- *Wielonarodowa Dywizja Północny-Wschód w Elblągu,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wielonarodowa-dywizja;
- *Wojska Obrony Cyberprzestrzeni rozpoczynają działalność,* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wojska-obrony-cyberprzestrzeni-rozpoczynaja-dzialalnosc;
- *Wojska Obrony Cyberprzestrzeni. Zadania,* [na:] https://www.wojsko-polskie.pl/woc/zadania/;
- *WOT ma już 35 tys. żołnierzy. Gen. Kukuła: zakładamy że w 2035 roku będzie ich 57 tys.,* [na:] https://polskieradio24.pl/130/4437/artykul/3077123,wot-ma-juz-35-tys-zolnierzy-gen-kukula-zakladamy-ze-w-2035-roku-bedzie-ich-57-tys;
- *Wzmocniona Wysunięta Obecność (enhanced Forward Presence),* [na:] https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/batalionowa-grupa-bojowa;
- *Założenia polskiej polityki bezpieczeństwa oraz polityka bezpieczeństwa i strategia obronna Rzeczypospolitej Polskiej.*

NOTES

Instytut im. Kazimierza Promyka
ul. Obozowa 82A/19
01-434 Warszawa
www.instytutpromyka.pl
e-mail: kontakt@instytutpromyka.pl